

HAYVAN DAVRANIMLARI VE REFAHI

7. HAFTA

Prof. Dr. Mehmet ERTUĞRUL

○ Folluk Dışına Yumurtlama Nasıl Önlenir?

- Folluklar kümes tabanına yerleştirilir, her gün biraz yükseğe alınır
- Kümes tabanındaki altlık derinliği 7-8 cm den fazla olmamalıdır
- Kümes içine yumurtlanan yumurtalar toplanmalı, folluklara taklit yumurta koyulmalıdır
- Folluk tabanı bol altlıklı olmalı, sık değiştirilmelidir
- Folluklar yarı karanlık (loş) bir yerde bulunmalı
- Folluklarda dış parazit bulunmamalı
- Kümeste loş kısımlar bulunmamalı

8.6.2.Aydınlatma

Günlük aydınlatma 17 saatten fazla olmamalıdır. Aydınlatma programı veya döngüsü 24 veya 28 saatlik dilimler şeklinde uygulanır. 28 saatlik uygulama haftanın 6'ya bölünmesi ile oluşturulur. Bu aydınlatmada yumurta verimi biraz azalmakta fakat yumurta büyüklüğü artmaktadır.

8.8.Tavuk Eti Üretimi

Tavuk eti üretiminde davranımsal problemler nedeniyle;

- Büyüme hızı yavaşlayabilir
- Yem değerlendirme kötüleşebilir
- Ölüm oranı artabilir

○ Kasaplık Piliç Üretiminde İyi Bir Üretim Performansı Sağlamak İçin Ne Yapılmalı?

- a) Yeterli sayıda suluk bulunmalı, sık sık kontrol edilmelidir
- b) Yemlikler civcivlerin de kolaylıkla yem yiyebileceği, yemin topaklanması ve telefata neden olmayacak nitelikte olmalı

- c) Yemliklerde her zaman taze yem bulunmalı
- d) Hayvanlar yemliklere en fazla 2 m mesafede ulaşabilmeli
- e) Mekanizasyonun arıza uyarı sistemi olmalı
- f) Havalandırma yeterli olmalı fakat kümes sıcaklığının fazla düşmesine neden olmamalı
- g) Çevre kontrollü kümeslerde maksimum yaşta m^2 ye 17-22 piliç veya $34.2 \text{ kg}/m^2$ sıklık, diğer kümeslerde m^2 ye 9-12 piliç sıklık önerilir

8.8.1.Kasaplık Piliçlerin Kesimi

Piliçlerin, kümeste yakalanması, kesimhaneye nakli ve kesilmesi sırasında ortaya çıkabilecek kayıplar

- a)Yakalama ve nakil sırasında karkasta kalitenin düşmesine neden olan berelenmeler (%3 ve daha fazla). Sıcak havalarda ve ağır hayvanlarda daha fazla
- b)Nakliye sırasında; yaralanma, ette morarma ve ölüm olabilir.
- c)Kesim sırasında hayvanın çırpınması nedeniyle kemik kırılması ve göğüste ezilme olabilir. Piliçler elektrik akımı ile bayıltılarak kesilmelidir

8.9.Tavuklarda Davranış Bozuklukları

8.9.1.Kloak Gagalama

Daha çok yumurtlamaya başlamak üzere olan piliçlerde, muhtemelen bu dönemdeki hormonal değişikliklerin etkisi ile ortaya çıkar.

Yumurtlamakta olan piliçin kloakı gagalanmaktadır. Kümeste aydınlatma şiddetinin düşürülmesi önerilir.

8.9.2.Polidipsia (Aşırı su içme)

Kafes tavukçuluğunda görülür. Bazı tavuklar su nipelleri ile oynar ve bu sırada aşırı su tüketir. Bu davranış bozukluğu yemlikteki yemin sık sık karıştırılarak tavukların dikkati yeme çekilmek suretiyle önlenabilir.

8.9.3.Yumurta Yeme

Sürü içerisinde hızlı yayılan bir davranış bozukluğudur. Bu davranımı sergileyenler öncelikle kendi yumurtalarını olmak üzere, diğerlerinin yumurtalarını da yerler.

- Besin maddesi yetersizliği
- Hayvanlara yeterince grid verilmemesi
- Tavuğun tesadüfen kırık yumurta bulması ve yemesi bu davranımı başlatmaktadır.

Yumurta Yememin Önlenmesi

a) Gagasına yumurta sarısı bulaşmış veya gagasını temizlemeye çalışan zanlı tavuklar ayıklanmalı

b) Gaga kesimi uygulanmalıdır

c) Folluklar loş olmalıdır

d) Folluk dışına yumurtlanan yumurtalar hemen toplanmalıdır

e) Kırık yumurtalar ve tüm yumurta kalıntıları yok edilmelidir

f) Sağlam kabuklu yumurta üretimine uygun besleme uygulanmalıdır